

**Tervise
Arengu
Instituut**

Soolevähi haigestumus- ja elulemustrendid

Kaire Innos, Keiu Paapsi

Tervise Arengu Instituut

TAI teadusseminar, 21.05.2025

Soolevähk on üks sagedamaid pahaloomulisi kasvaja

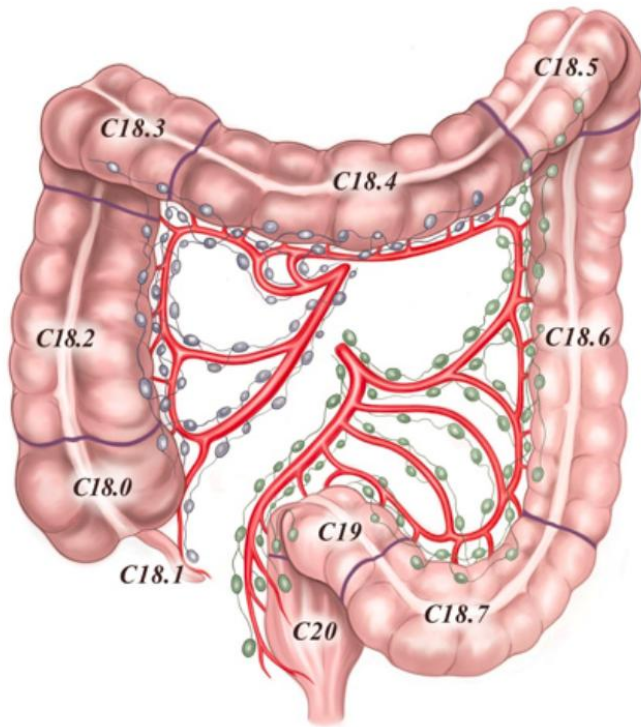

Figure 1. CRC division of subsites (ICD-10), their blood supply and lymphatic drainage. RCC including caecum (C18.0), ascending colon (C18.2), hepatic flexure (C18.3) and transverse colon (C18.4); LCC including splenic flexure (C18.5), descending colon (C18.6) and sigmoid colon (C18.7); rectosigmoid junction (C19) and rectum (C20). Drawn by Tatjana Veršinina.

- Juhtude arvult meestel kolmandal ja naistel teisel kohal
- Kaks kolmandikku käärsoole- ja üks kolmandik pärasoolevähid
- Riskitegurid: rasvumine, alkohol, suitsetamine
- Sõeluuringuga on võimalik soolevähki ära hoida

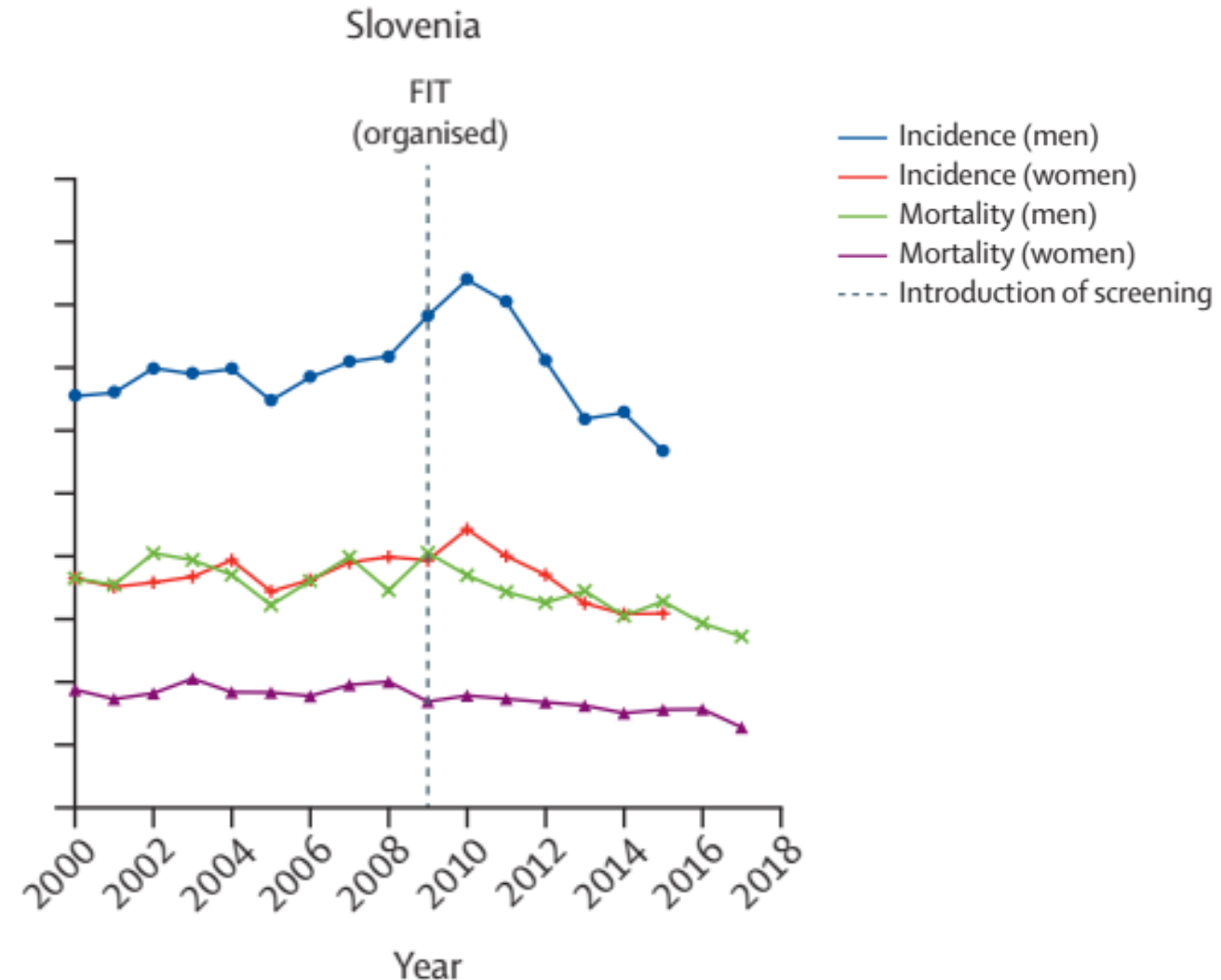
Allikas: Reima, 2022

Soolevähi sõeluuring võimaldab avastada vähieelsed seisundid ja vähi tekke ära hoida

VÄHKI HAIGESTUB VÄHEM INIMESI

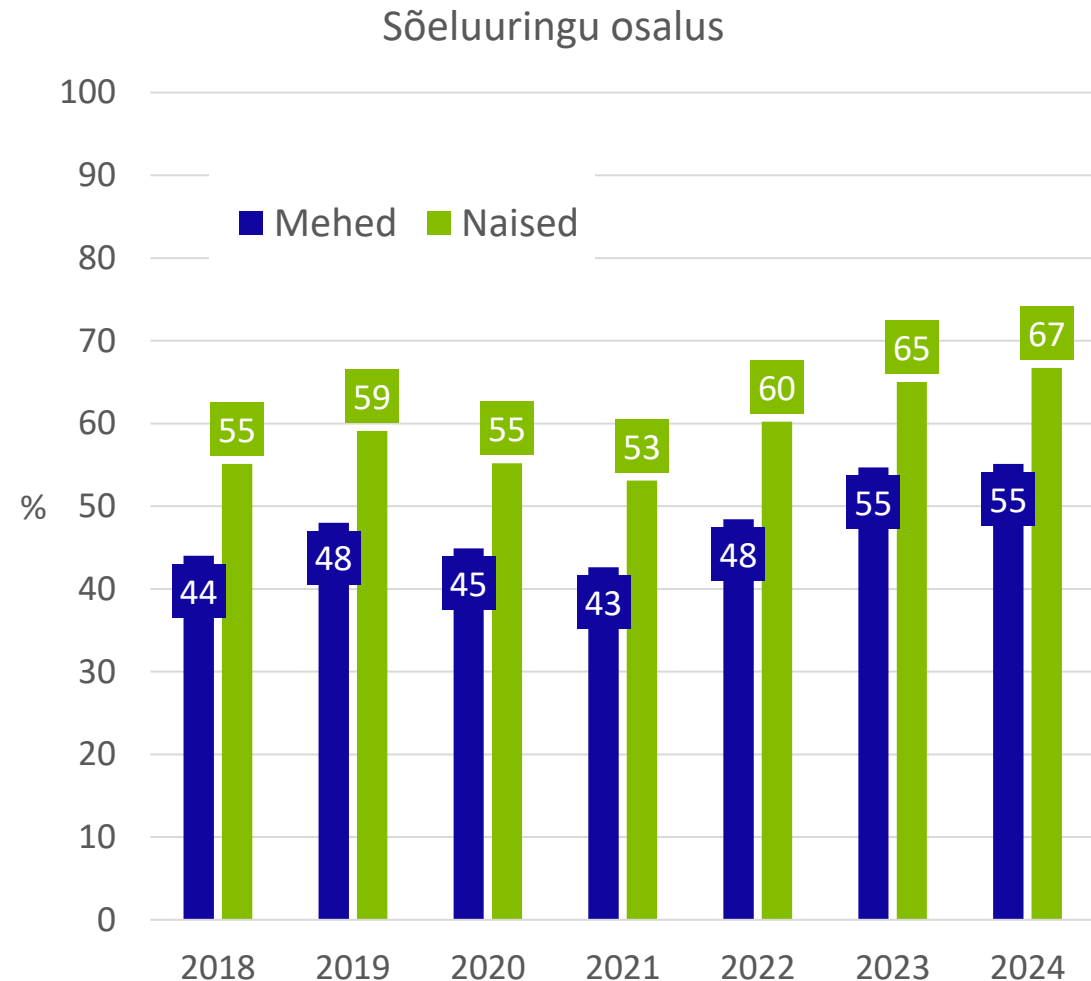
Pikaajalise sõeluuringuga riikides:

- Püsiv haigestumuse langus
- Suurim suremuse langus

Rahvastiku hõlmatus soolevähi sõeluuringuga on Eestis madal

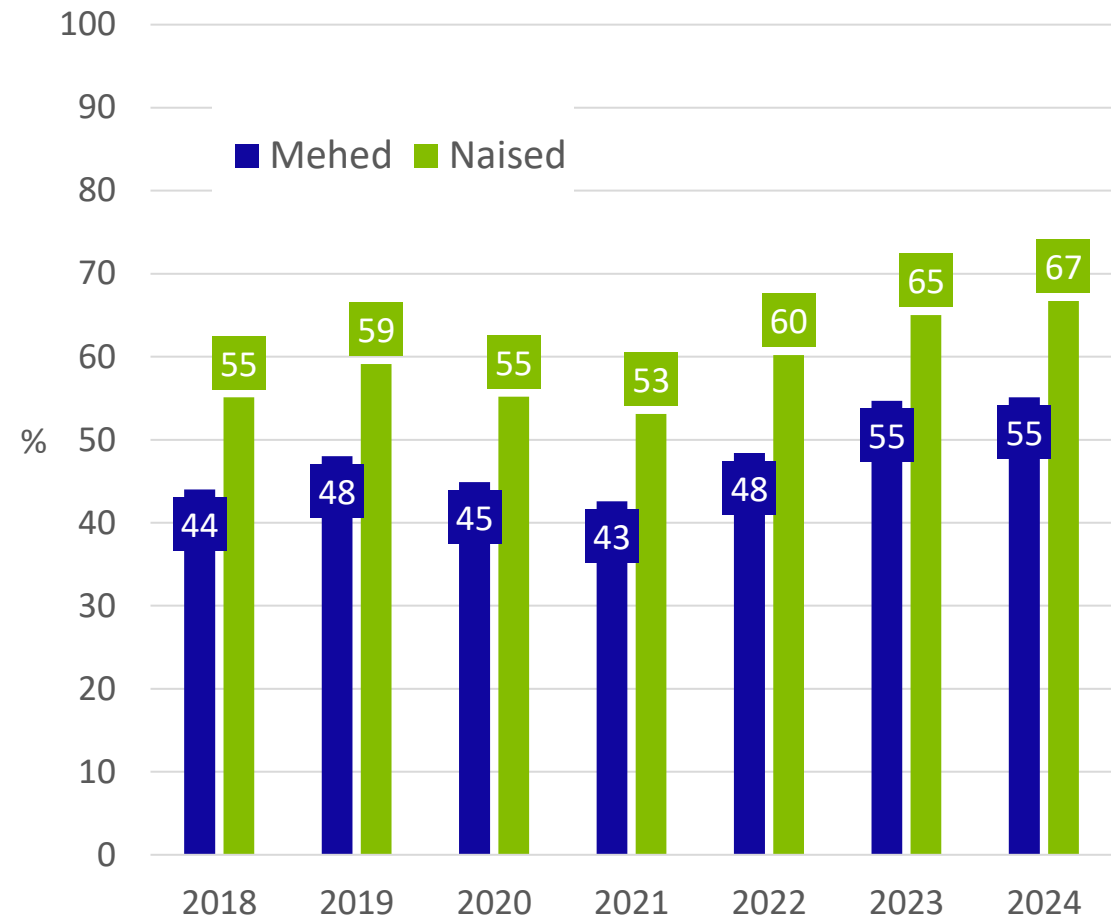
- Alates 2016
- Peitveretest FIT + koloskoopia
- Vanus 58–68 (alates 2025)
- Euroopa Komisjoni soovitus 50–74

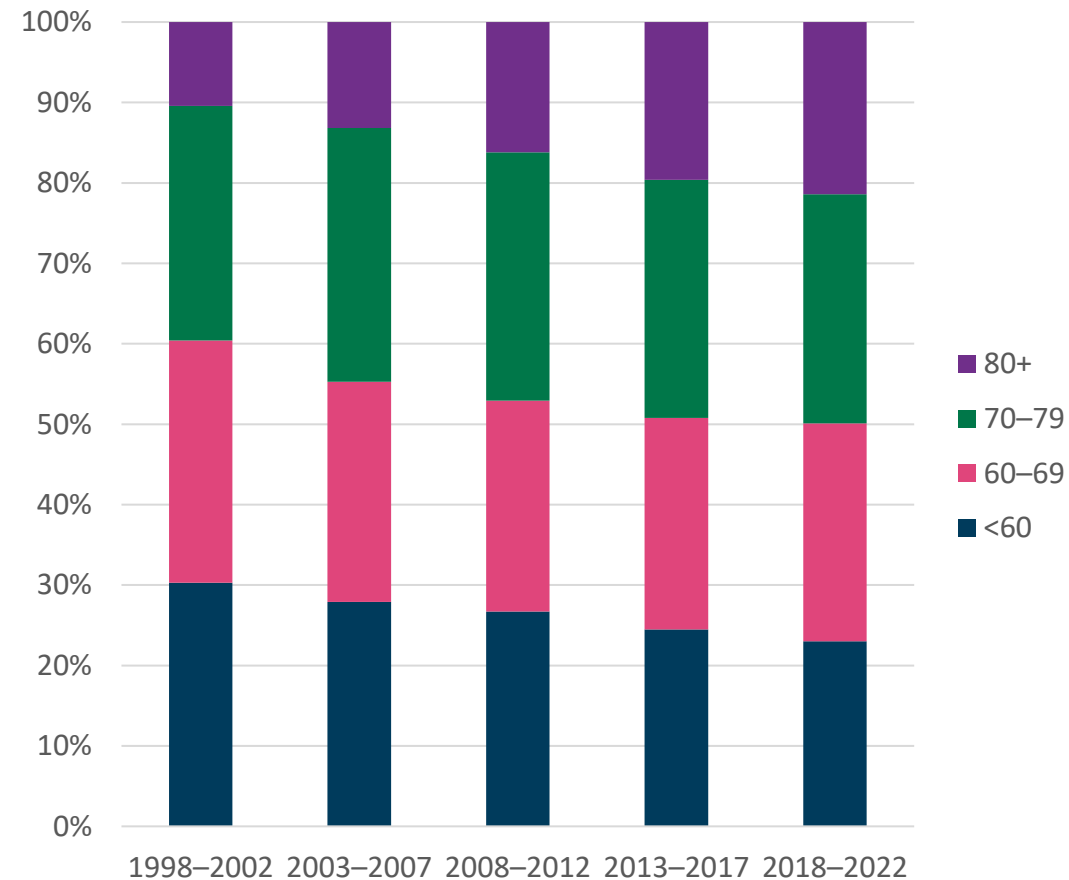
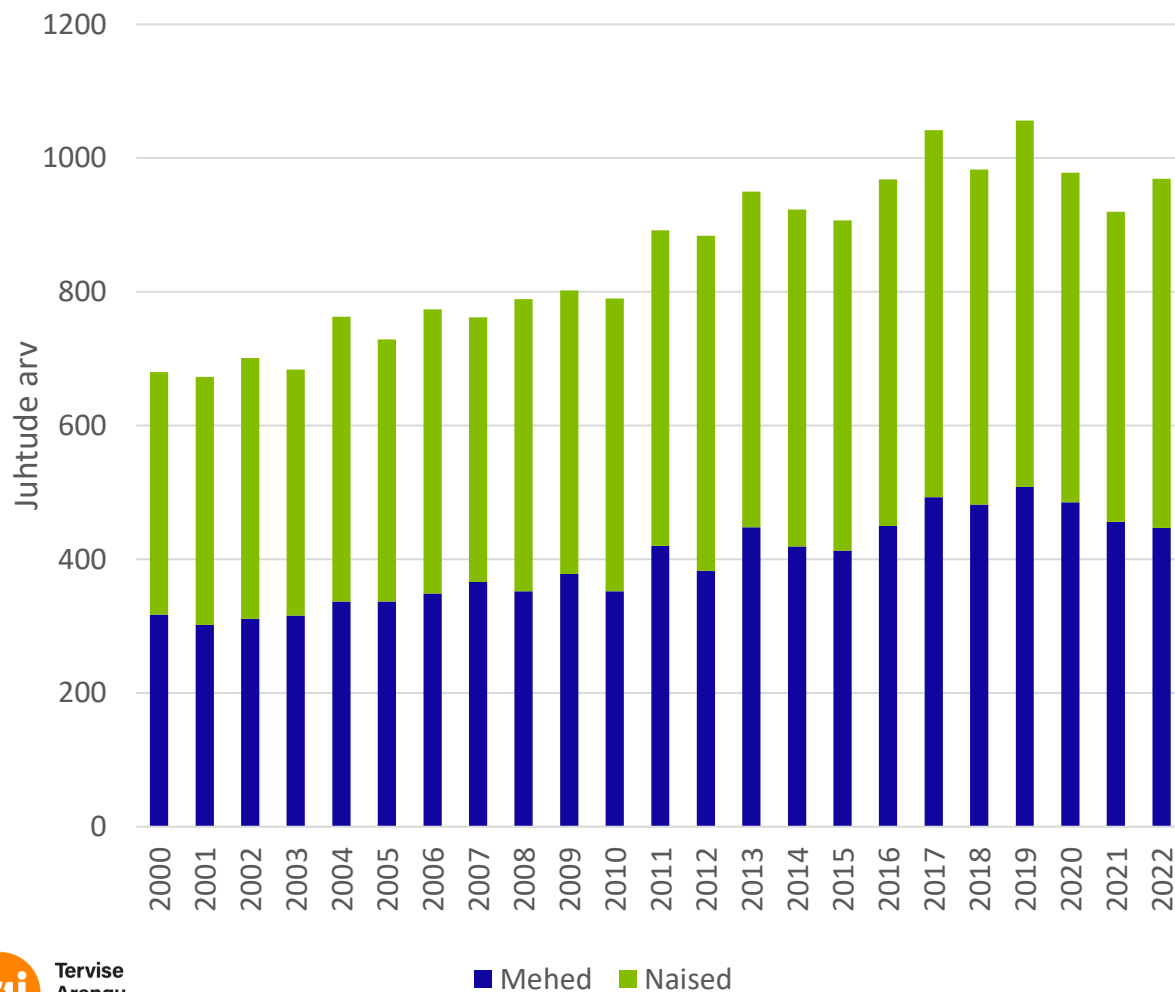
Sõeluuringu dokumenteerimine ja kvaliteet jätavad soovida

- !! Sõelkoloskoopia ettevalmistus kirjeldatud 86% (soovituslik 98%)
- !! Keskmine aeg peitveretestist koloskoopiani 46 päeva
- !! Alla poole inimestest jõudis uuringule soovitusliku 30 päevaga

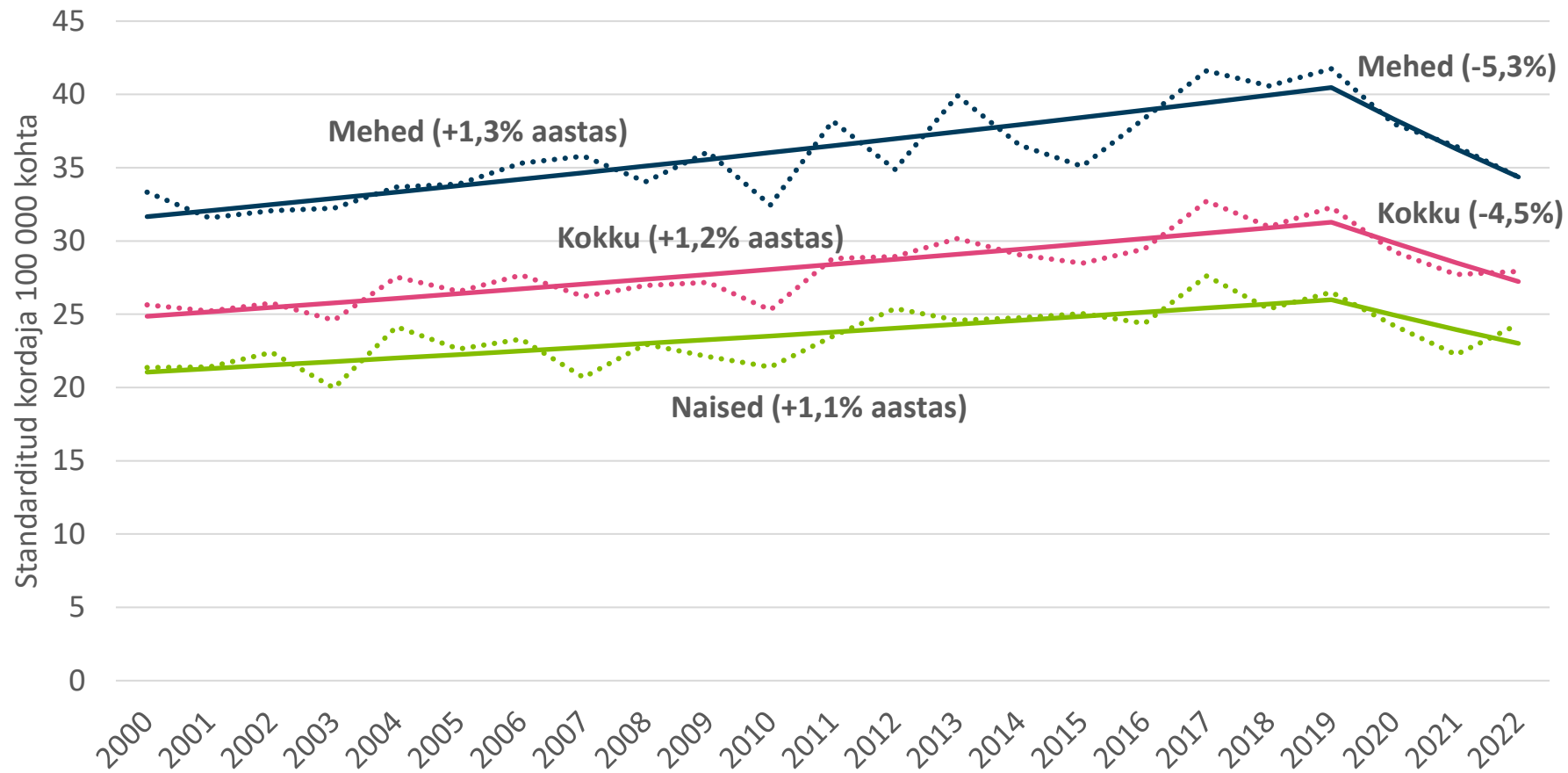
Sõeluuringu osalus

Soolevähi juhtude arv ei ole naasnud pandeemiaeelsele tasemele, eakate osakaal üha suureneb

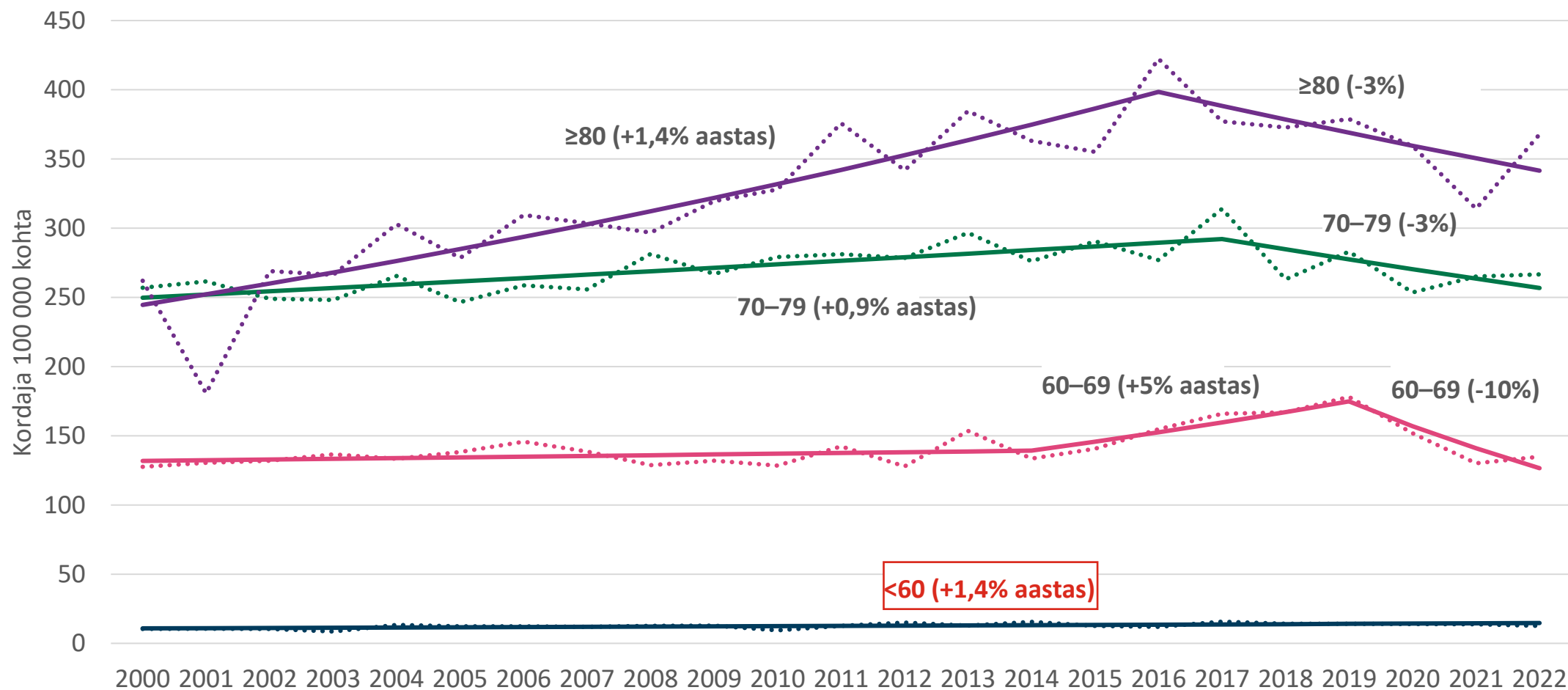

Soolevähi vanusestandarditud haigestumus väheneb alates 2019, eriti meestel

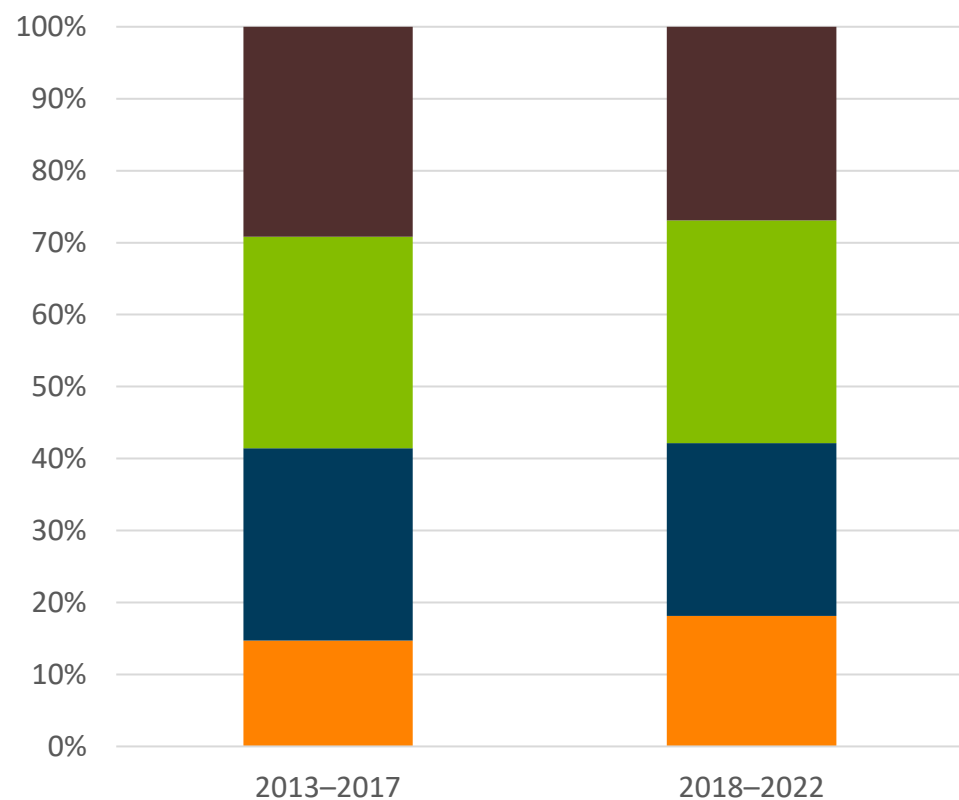
- Sõeluuring?
- COVID-19?

Soolevähi haigestumus suureneb endiselt kuni 60aastastel, ent väheneb vanematel

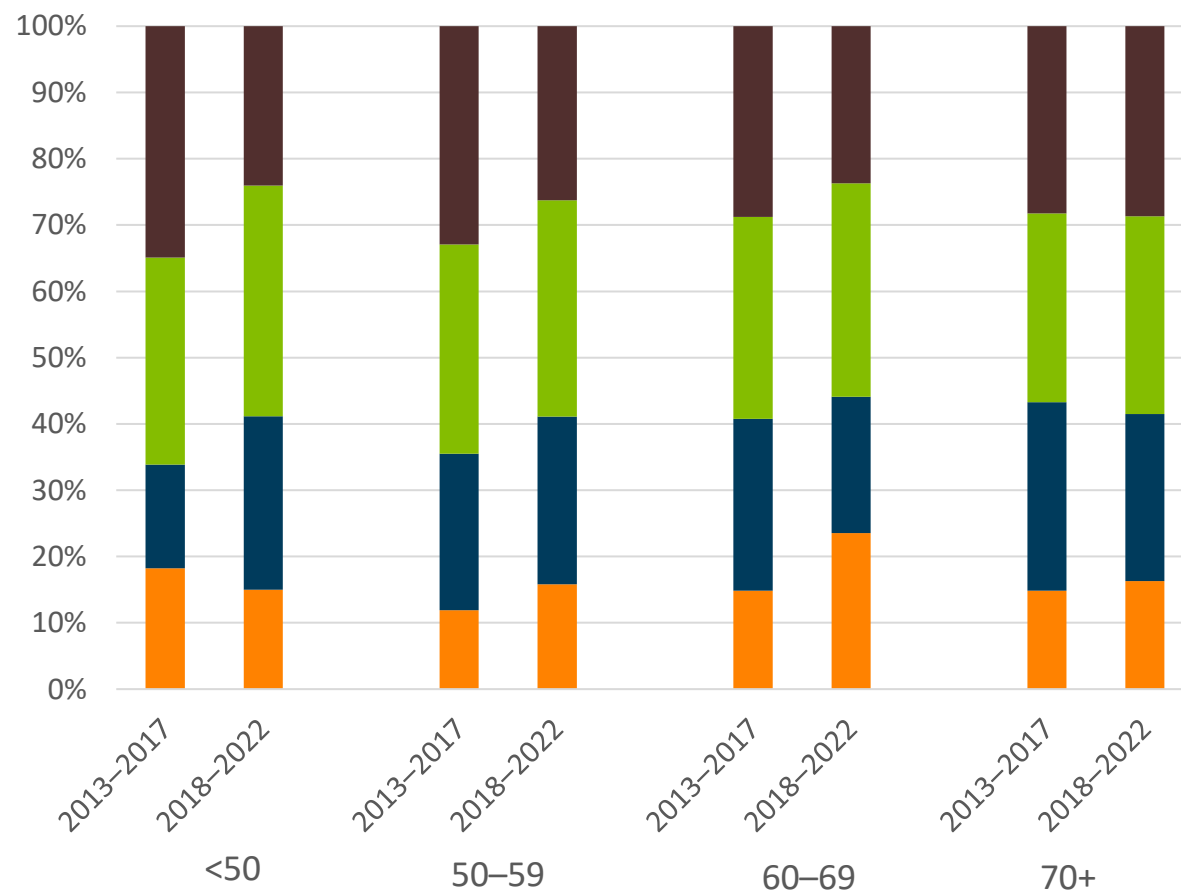

Endiselt avastatakse üle veerandi juhtudest neljandas staadiumis

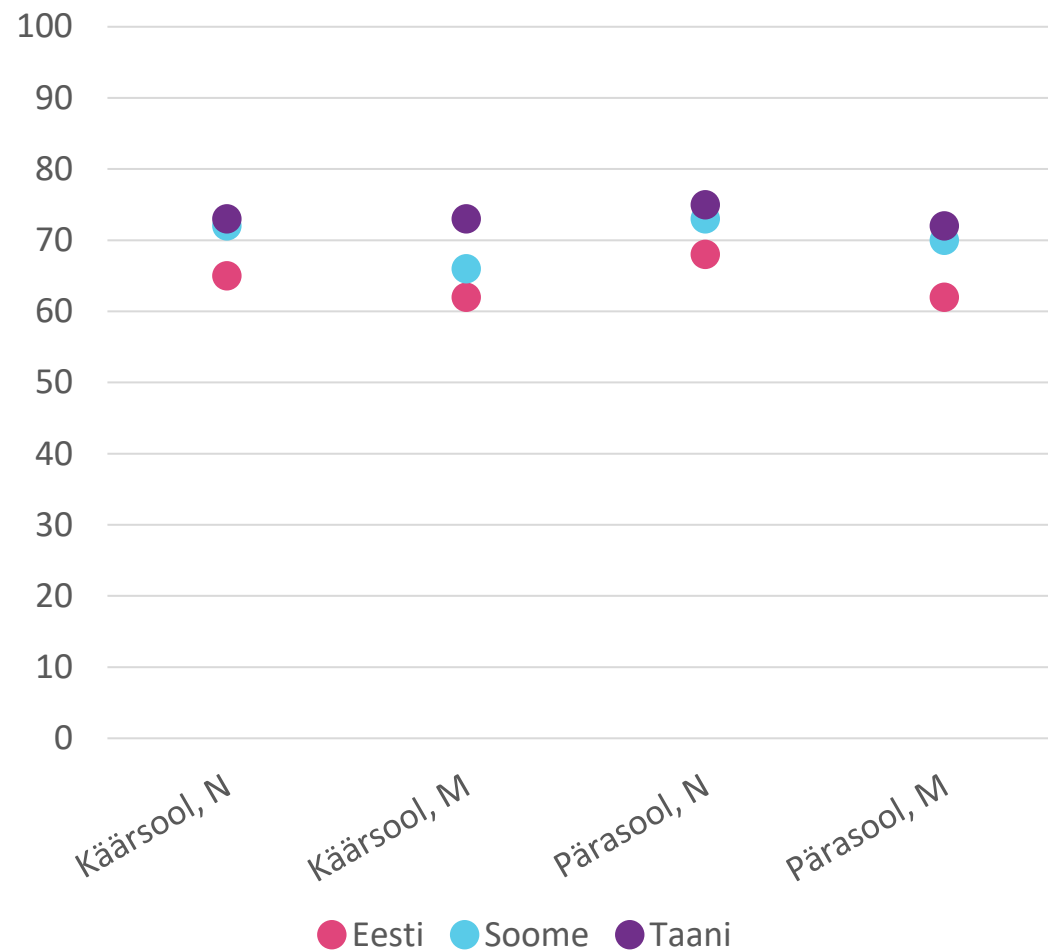
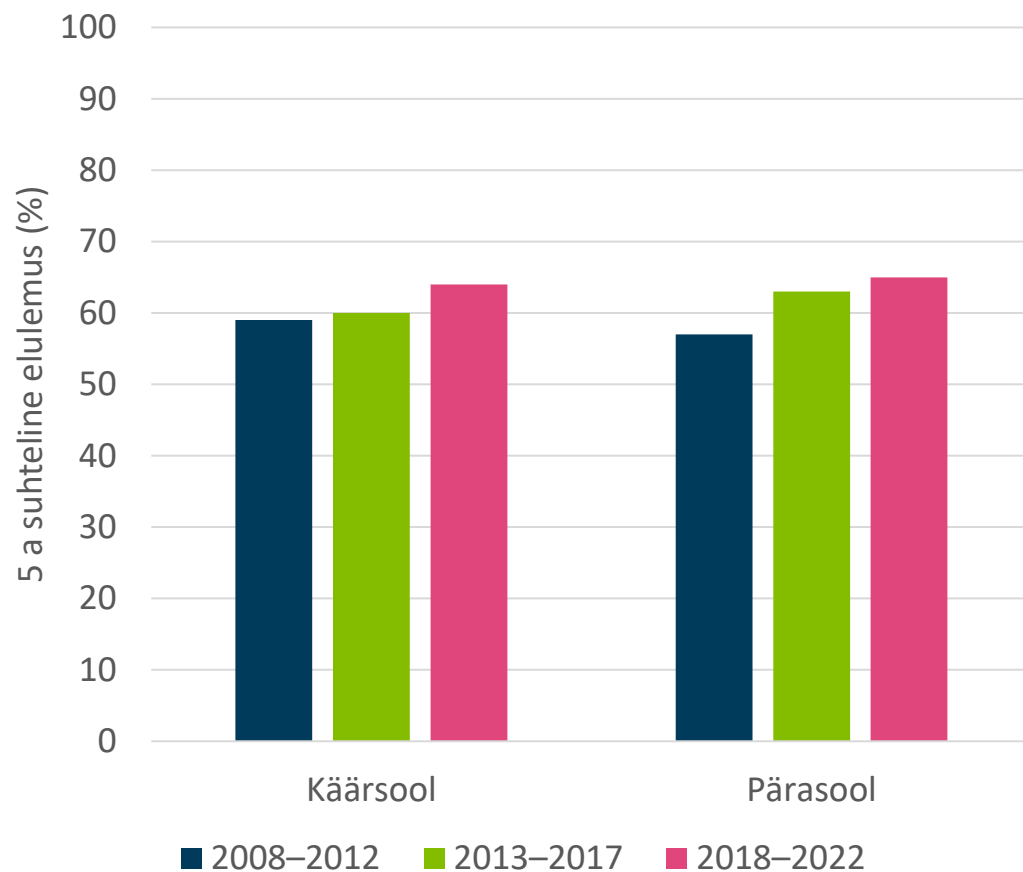
Kõik vanused

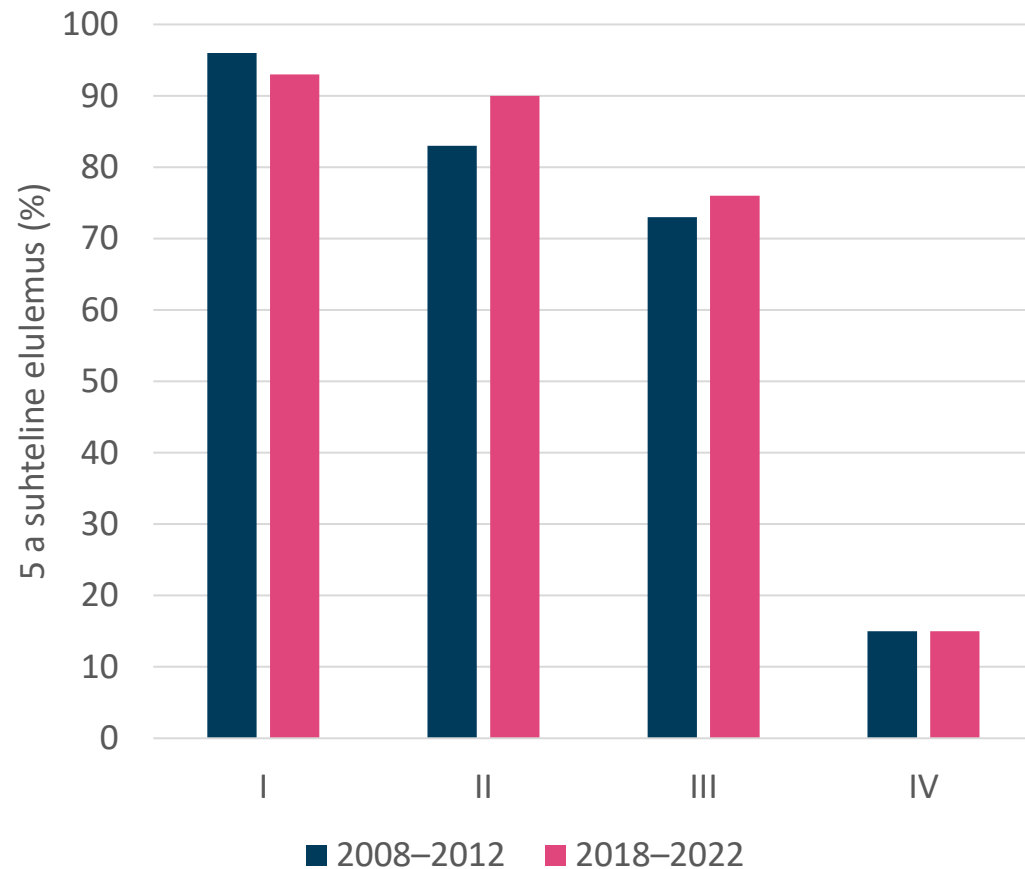
Vanuserühmiti

Elulemus paraneb, aga jääb Põhjamaadele alla

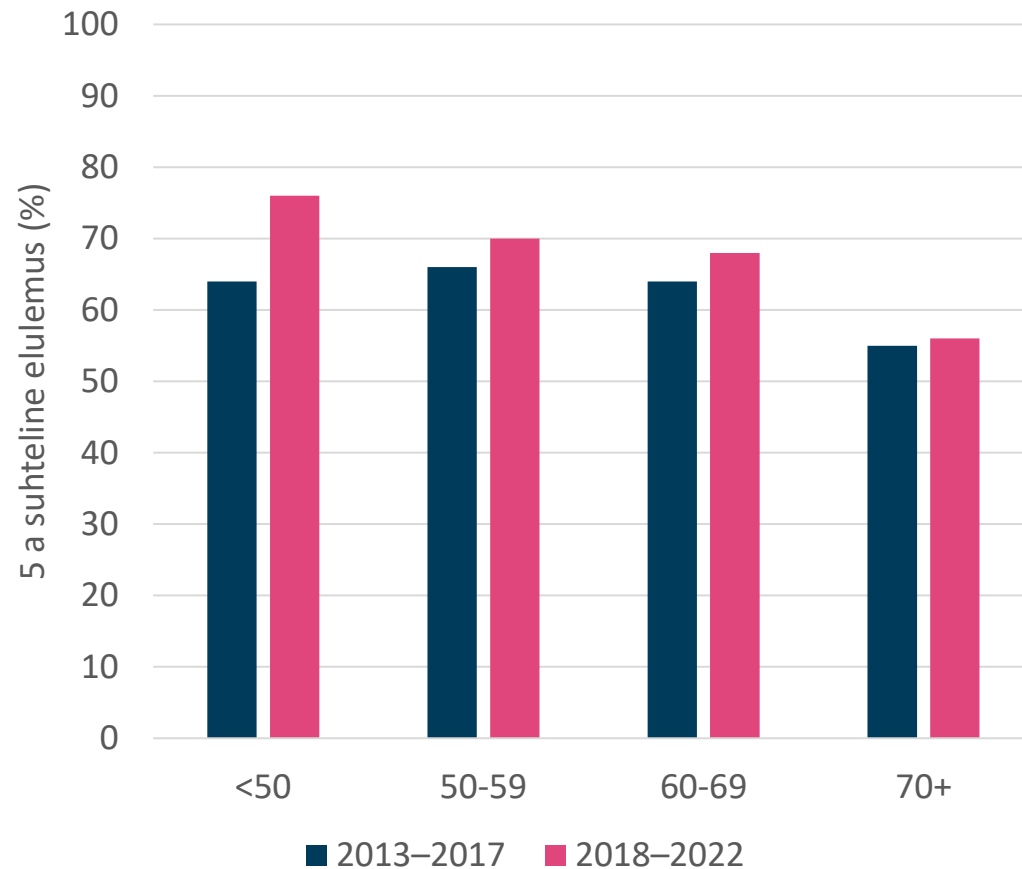

Elulemus on enim paranenud teises ja kolmandas staadiumis

- Tulemused viitavad tõhusamale ravile
- Mida vähem on neljanda staadiumi kasvajaid, seda parem on üldelulemus

Elulemus on enim paranenud kõige noorematel

Võrdluses Põhjamaadega:

- Kuni 50aastaste elulemus sama hea või parem
- Väike mahajäämus 50–69aastastel
- Suurem mahajäämus eakatel

Järeldused

- Kuni 60aastastel suureneb haigestumus
- Rahvastiku hõlmatus sõeluuringuga madal
- Hiline avastamine endiselt probleem
- Puudulikud andmed takistavad sõeluuringu ja ravi kvaliteedi analüüsi

Ettepanekud

- Sõeluuringu alumine vanusepiir 50 a (Euroopa Komisjoni soovitus)
- Sõeluuringu proovivõtuvahend veebi ja apteeki
- Teadlikkus sümptomitest
- Raviteekonna korrastamine, e-konsultatsioonid
- Paremad vähiandmed

Tervise
Arengu
Instituut

Rahvastiku tervise aastaraamat 2025

Eesti rahvastiku tervis ja selle mõjurid

Fookusteema: vähitõrje

➤ TAI teadusartiklid

<https://tai.ee/et/teadustoo/teaduspublikatsioonid>

➤ Vähiregistri iga-aastased raportid

➤ Eelinfo: 2025 fookuses HPVga seotud vähid

Tervise
Arengu
Instituut

Vähk Eestis:
haigestumus 2021,
elulemus 2017–2021 ja
sõeluuringul
avastatud vähijuhud

Raport

Tervise
Arengu
Instituut

Vähk Eestis:
haigestumus 2020,
elulemus 2016–2020 ja
hematoloogilised
kasvajad 2011–2020

Raport